USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců Mgr. Michala Bobka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **T. K. N.**, zast. Mgr. Ing. Karlem Mockem, advokátem se sídlem Nádražní 923/118, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2022, č. j. OAM-310/ZA-ZA11-HA15-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2023, č. j. 4 Az 19/2022-22,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví označenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba podaná proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2022, č. j. OAM-310/ZA-ZA11-HA15-2022. Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá obecně nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, nedostatečně zjištěný skutkový stav, obecnost a zastaralost zpráv o zemi původu, hrozbu reálného nebezpečí vážné újmy a nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života. Podle stěžovatele jde v jeho situaci především o případ hodný zvláštního zřetele, jež odůvodňuje udělení humanitárního azylu. Přichází z válkou postižené Ukrajiny, kde při odjezdu z Kyjeva došlo k jeho odloučení od manželky a dětí, které nyní hledá. Nesprávným posouzením otázky, zda se v jeho situaci jedná o případ hodný zvláštního zřetele, se měl žalovaný dopustit libovůle.

[3] Nejvyšší správní soud se po konstatování přípustnosti kasační stížnosti zabýval její přijatelností ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně převyšuje vlastní zájmy stěžovatele. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.).

[4] Podstatný přesah zájmů stěžovatele Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (k uplatnitelnosti tam vyslovených názorů na současnou právní úpravu srov. např. rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021-28). Podstatný přesah bude dán pouze v případech, kdy se kasační stížnost (1) týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu anebo (2) právních otázek řešených dosavadní judikaturou rozdílně. Podstatný přesah zájmů stěžovatele bude dán (3) rovněž v případě potřeby učinit odklon od ustálené judikatury. Konečně bude kasační stížnost přijatelná (4) tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Takovým pochybením jsou především případy, kdy krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě *hrubě* pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak *výrazné intenzity*, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. V rámci posouzení přijatelnosti také z povahy věci není místo pro plnohodnotný věcný přezkum napadeného rozhodnutí, tudíž se v uvedené souvislosti Nejvyšší správní soud omezuje na případy *zjevných* pochybení krajského soudu.

[5] Žádný z těchto případů není dán. Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[6] K požadavkům na odůvodňování soudních rozhodnutí a jejich přezkoumatelnost existuje ustálená judikatura. Nejvyšší správní soud opakovaně zdůrazňuje, že aby bylo rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při jejich posuzování, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (rozsudky ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, a ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015-45). Podstatné tak je, aby se soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v určitých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33).

[7] Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu existuje taktéž k otázce posuzování situace v zemi původu. Z ní plyne, že pro účely hodnocení obav z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu má být zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti. To znamená, že tato možnost musí být *reálná*, nikoliv pouze hypotetická (viz např. rozsudky ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112). Podobné závěry platí i pro hodnocení existence důvodných obav ohledně hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy ve státě původu, jež je předpokladem udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V tomto případě se musí jednat o „*reálné nebezpečí*“, jímž judikatura rozumí to, že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat,

že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. Test reálného nebezpečí je přitom vůči žadateli o něco přísnější než test přiměřené pravděpodobnosti podle § 12 zákona o azylu, nejde však stále o standard *„praktické jistoty*“ (viz např. rozsudky ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).

[8] U hodnocení informací o zemi původu judikatura Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje požadavek na jejich věrohodnost, objektivnost, přesnost a aktuálnost (např. rozsudky ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71, či ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Zastaralost zpráv však nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vypracování anebo vydání informace uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, která obsahuje informace, které již nejsou aktuální v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím, neboť situace, kterou zpráva popisuje, je již zcela jiná (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS, či rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, čj. 6 Azs 109/2019-74). Vždy však platí, že správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Nepřísluší mu tak domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 22/2003, či usnesení ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018-60). Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je právě samotný žadatel (srov. např. usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Je to totiž sám žadatel o mezinárodní ochranu, který nejlépe ví, z jakých důvodů opustil zemi původu, zda byl pronásledován a z jakých důvodů (rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86).

[9] Stejně tak existuje ustálená judikatura k posuzování individuální rodinné situace žadatele o mezinárodní ochranu. Z ní plyne, že zásah do soukromého a rodinného života cizince může ve velmi výjimečných případech představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010-92). Tento zásah však musí být nepřiměřený (usnesení NSS ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 84/2015-24). O takový zásah nejde, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý život v jiné zemi, např. tam, kde se nachází ostatní příbuzní (např. usnesení NSS ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016-25, či usnesení NSS ze dne usnesení ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 163/2019-44). V případě, kdy v průběhu správního řízení nejsou zjištěny výjimečné okolnosti, přitom není třeba, aby rozhodující správní orgán podrobně rozebíral, jak silné jsou rodinné vazby cizince na území České republiky a poměřoval je se zájmem státu, aby na jeho území cizinec dále nepobýval (usnesení NSS ze dne 27. 7. 2016, č. j. 6 Azs 89/2016-50).

[10] Pokud jde konečně o posuzování humanitárního azylu, z judikatury plyne, že smysl tohoto institutu spočívá v možnosti správního orgánu poskytnout azyl i v situacích, na něž sice nedopadá žádné z ustanovení předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12

a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout (rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Na jeho udělení však *není právní nárok*. Nejedná se o „právo“, na němž by mohl být někdo zkrácen (například usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02). Ustanovení § 14 zákona o azylu v sobě kombinuje neurčitý právní pojem případ hodný zvláštního zřetele, jehož výklad ze strany správního orgánu podléhá soudnímu přezkumu v plném rozsahu, a správní uvážení odrážející skutečnost, že ani v případě hodném zvláštního zřetele není správní orgán povinen humanitární azyl udělit, bude-li respektovat příslušné mantinely pro svou diskreci (rozsudek NSS ze dne 19. května 2004, č. j. 5 Azs 60/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS). Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tak otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů přitom soud není oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).

[11] Nejvyšší správní soud závěrem doplňuje, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR“* (rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Dle setrvalé judikatury nemohou být snahy o legalizaci pobytu relevantním důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, nebo ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81).

[12] K řešení všech otázek nastolených stěžovatelem v kasační stížnosti tedy existuje ustálená judikatura. Nejvyšší správní soud neshledal tuto judikaturu rozpornou. Rovněž necítí potřebu se od ní odchýlit. Nedospěl ani k závěru, že by se krajský soud v napadeném rozsudku dopustil *zjevného* pochybení, které by mělo *zásadní* dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel se omezuje na v zásadě obecné a blíže nekonkretizované námitky, s nimiž se již v dostatečné míře vypořádal městský soud. Stěžovatel navíc sám připouští, že nedokáže popsat, jaká újma mu v zemi původu má hrozit. Rozhodnutí žalovaného a městského soudu mají přitom oporu ve správním a soudním spise, jsou přezkoumatelná a reflektují závěry citované judikatury. Žádné zásadní pochybení Nejvyšší správní soud neshledal ani v rozhodnutí neudělit stěžovateli humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Soud připomíná, že na jeho udělení není právní nárok, přičemž žalovaný i krajský soud posoudili rodinnou, sociální a ekonomickou situaci stěžovatele a podrobně vysvětlili, z jakých důvodů ji nepovažují za případ hodný zvláštního zřetele. Nedopustili se tak libovůle, jak stěžovatel v kasační stížnosti namítá. Je zřejmé, že odloučení stěžovatele od jeho manželky a dětí a potíže spojené s jejich hledáním v zemi, v níž probíhá ozbrojený konflikt, stěžovatele jistě staví do náročné životní situace. Nelze však pomíjet mimořádnou

povahou institutů mezinárodní ochrany, které jsou primárně zaměřeny na poskytnutí ochrany cizincům, kterým hrozí vážná újma v zemi jejich původu. Jak již však vysvětlil žalovaný a městský soud, o takový případ se v situaci stěžovatele nejedná.

[13] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto ji odmítl pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 120 ve spojení s § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. května 2023

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu